

Oversigt over Plantesygdomme.

166. — August 1929.

Der er hen imod Kornets Modningstid iagttaget en Del Gulspids-syge i Havre og Byg; paa nyopdyrket Hedejord kan man se den lerfattige Mergel give stærk Gulspids-syge, medens Jord, der har faaet en lerholdig Mergel, bærer sunde Afgrøder.

I de stærkt korndyrkende Landbrug er der noget Angreb af Fodsyge i Hvede, Byg og Rug, men Angrebet maa som Helhed betegnes som godartet. Derimod er der i Jylland udbredte og ondartede Angreb af Fodsyge i Havre, hvor der følger Havre efter Byg.

I de Egne, hvor der avles Vinterbyg er baade dette og de tilgrænsende Marker med Vaarbyg blevet angrebet af Gulrust paa en Maade, som ikke tidligere er kendt; Bygget er smudsigt graat, slapt og med meget daarligt udviklet Kærne. Paa Bygget ses nu, navnlig paa Bladskederne, talrige smaa sorte Streger (Hobe af Vintersporer). Sammen med de allerede kendte Angreb af Bygrust og Meldug giver disse Angreb af Gulrust en alvorlig Paamindelse om den Risikø, som Dyrkning af Vinterbyg medfører for Avleren selv saavel som for Naboerne.

Kornlusen forekommer almindeligt. Hvedeaksene er ofte tæt besat dermed.

Bedelusen er kraftigt paa Færde i Aar baade paa 1. Aars Roer og i Frømarkerne. Man bestræber sig paa at holde Angrebet nede ved Nikotinsprøjtning, men den forvoldte Skade er dog ofte betydelig.

Bedefluens senere Generationer har vist sig, dog er Skaden nu forholdsvis ringe. De nedre Blade er ofte »svedne« efter 1. Generations Angreb.

For Bladrullesyge i Kartoflerne er praktisk talt kun det nordvestlige Jylland frit; stærke Angreb omtales fra Sydjylland og Øerne. Ind-

førsel af sunde Læggekartofler viser sig fremdeles at være det bedste Mid-
del. Mosaiksyge er noget mere udbredt end Bladrullesyge, dels i Ha-
verne, dels i Marker med Alfa, Magnum Bonum o. fl. Sortbensyge er
udbredt i Jylland, særlig i Deodara.

Kartoffelskimmelen er kommet sent i Markerne, navnlig i Syd-
og Vestjylland, men ved Maanedens Slutning ses der dog mange Steder
Udslag for Sprøjtingen.

Kaalorme og Larver af Kaalmøl har stedvis gjort nogen Skade.

Krusesygegalmyggen. Der meldes fra mange Egne om betyde-
lige Angreb i Kaalroerne, hvor Hjerteforraadnelsen ogsaa begynder at vise
sig. Hovedkaal har flere Steder lidt meget.

Æble- og Pæreskurv optræder de fleste Steder ret godartet, enkel-
te Steder meldes dog om ondartede Angreb især af Pæreskurv.

»Rødt Spind« paa Frugttræerne har bevirket, at Bladene ofte er
gule eller broncefarvede. Miderne er dog mange Steder næsten forsvundet
paa nærværende Tidspunkt.

Bladlus er ualmindelig udbredt baade paa Frugttræer og i Køkken-
haven.

Paa Lolland og Falster synes Filtrust paa Solbær at være stærkt
tiltagende.

Skivesvamp er nu mange Steder alvorlig paa Stikkelsbær, Ribs og
Solbær.

Porremøl. Der meldes om flere meget stærke Angreb, hvor 75—
100 % af Planterne var ødelagt.

Lyngby, d. 5. September 1929.

Statens plantepatologiske Forsøg.

Der er for August Maaned 1929 modtaget 33 Beretninger; endvidere
er der indkommet godt 300 Forespørgsler.

KORN.

Gulspidssyge ses typisk paa nyopdyrkede Hedearealer, der har
faaet Rindom-Mergel (60 pCt. Kalk i Tørstoffet, lerfattig), medens til-
stødende Arealer med Blaksmark-Mergel (25 pCt. Kalk, lerholdig) er
sunde; ogsaa 5000 kg pulv. Gødningskalk har Jorden taalt (A. Pedersen).
Paa en stærkt angrebet Ejendom ved Vemb var der i Foraaret i Mangel af
Blaasten anvendt Pota; der ses nu udmærket Virkning i Kaalroerne (P.
O. Overgaard). En Del Angreb i Havre og Byg er blevet fremtrædende de
to sidste Uger før Høst.

Meldrøjer (*Claviceps purpurea*) i Rug er langt mindre fremtrædende end tidligere Aar, omend almindeligt udbredt paa vaad Jord og langs Veje og Grøfter; i Vedum Kær fandtes paa 1 Td. Land næppe et Aks uden Meldrøjer (A. Pedersen). Fra Allingaabro, Holstebro og Ringkøbing omtales Angreb i Byg.

Fodsyge (*Ophiobolus graminis*, *Fusarium culmorum*) i Hvede omtales med enkelte stærkere Angreb og flere svage, men er dog godartet i Aar. Ved Varde er kraftig Hvede (saaet efter Kartofler midt i Oktober) angrebet, men svag og aaben Hvede (saaet efter Kløver og Timothe sidst i September) sund; ved Esrom er der i stærkt kvælstofgødet Hvede ret ondartet Angreb paa de Pletter, hvor Superfosfaten er faldet tættest (A. Pedersen, H. E. Jensen). Ved Skelskør ses stærke Angreb efter Grøn-jordshavre (J. P. Christensen).

Fodsyge i Rug er i Aar lidet fremtrædende. Af stærke Angreb omtales et fra Varde i Rug efter Blandsæd og et fra Padborg i Rug efter dels Rug, dels Byg.

Fodsyge i Byg ses flere Steder, ret ondartet, hvor Forfrugten er Byg og i det hele taget, hvor der dyrkes meget Korn.

Særlig er der dog Grund til at fæstne sig ved Meddelelserne fra flere Egne i Jylland om udbredte og ondartede Angreb af Fodsyge i Havre; det er stadig Havre efter Byg, der angribes. Saaledes er ved Hatting Havre efter Byg ondartet angrebet, Havre efter Runkelroer helt sund; der er i Aar givet 75 kg Kalksalpeter, 200 kg Superfosfat og 100 kg Kaligødning; der er dybpløjet i September 1928 og atter i Marts 1929, hvorved Stubben er pløjet op igen (C. A. Nørholm).

Rust i Byg. Flere Steder er Bygget hen mod Modningstiden blevet smudsigt-graat, slapt og med meget daarligt udviklet Kærne; en nærmere Undersøgelse viser nu, at Bladskederne er forsynet med en Mængde smaa sorte Streger, Gulrustens (*Puccinia glumarum*) Hobe af Vintersporer; i et Par Tilfælde er ogsaa konstateret Sporer af Sortrust (*Puccinia graminis*), og den Mulighed foreligger, at Bygrust (*Puccinia anomala*) — som ved tidligere Rustangreb var fremherskende — er indblandet. I de undersøgte Prøver er dog Gulrusten langt den overvejende. Fælles for praktisk talt alle Angrebene er, at en Mark med Vinterbyg er mere eller mindre ødelagt, og de nærliggende Marker med Vaarbyg smittede derfra. Saadanne Tilfælde foreligger fra Stege, Storehedinge, Strøby, Viby, Aabenraa, Rødding og Hjorkær; endvidere er der indsendt Materiale fra Ringstedegnen og Assens.

RUNKELROER, SUKKERROER o. a. BEDER.

Bedeskimmel (*Peronospora Schachtii*) i Runkelroer omtales fra Møldrup, Vestfyn og Samsø, sidstnævnte Sted med udtrykkelig Fremhæven af Naboskab med en Frømark.

Tørforraadnelse (*Phoma betae*) forekommer ved Tystofte overalt, men kun stærkt paa Tørkepletter (H. Bagge). Fra Aalborg fremhæves, at Sygdommen optræder i de samme Pletter, hvor Havren bliver angrebet af Lyspletsyge (J. Chr. Andersen Lyngvad).

KARTOFLER.

For Bladrullesyge er kun det nordvestlige Jylland praktisk talt fri; stærke Angreb omtales fra Sydfyen, Aabenraa og Haderslev Østeramt (indtil 62 pCt. syge i Magnum Bonum); baade fra Nordsjælland og Lolland-Falster udtales Frygt for Fremtiden, da der findes mange Bladlus. Af Sorterne bevarer Magnum Bonum sit slette Rygte, iøvrigt omtales Up to date som smittet og Partier af Vallø Askebladet og King George som kassable. Paa Samsø synes de Marker, hvortil der i Løbet af de sidste Aar er indført nyt Læggemateriale, helt sunde.

Mosaiksyge er noget mere udbredt end Bladrullesyge, som sædvanligt særlig i de tidlige Sorter. Endvidere fremhæves som angrebne flere Steder Alfa, Magnum Bonum, Preussen Industri og Markens Dronning. Paa Mariagerøen er Angrebet mindre fremtrædende end 1928; i Salling og Fjends Herred er en Del mindre Arealer under det landøkonomiske Ungdomsarbejde meget nær sygdomsfri (S. A. Rasmussen, C. J. Hansen).

Sortbensyge (*Erwinia phytophthora*) er udbredt, i visse Egne ret ondartet. I Jylland klages meget over de fra Tyskland indførte Deodara; paa Sjælland er der »lidt for hyppigt og lidt for meget« Sortbensyge i de fra Jylland indførte Kartoffler. I et enkelt Tilfælde synes Angrebet værre i de forspirede end i de ikke forspirede Kartoffler (J. Chr. Andersen Lyngvad).

Kartoffelskimmel (*Phytophthora infestans*). Til Meddelelserne i Juli-Oversigten kan føjes følgende:

1. August. Up to date — Samsø — P. Riis Vestergaard.
5. — Magnum Bonum — Bandholm — Georg Jensen.
10. — ? ? ? — Mariager — S. A. Rasmussen.
15. — Up to date — Varde — A. Pedersen.
20. — King Edward — Skelskør — J. P. Christensen.
22. — Middeltidlige — Tylstrup — S. Svendsen.

Som Helhed betegnes Angrebene som betydelige i de usprøjtede Marker; ved Aarhus har end ikke 2—3 Sprøjtninger eller Pudringer kunnet holde Toppen sund (E. Mouritsen). I det sydlige og vestlige Jylland er Angrebet dog 1. September endnu uden Betydning.

Fra flere Sider klages der over Rodfiltsvamp (*Hypochnus solani*) — Bornholm, Falster, Tystofte, flere Egne i Jylland — som har afbrudt Væksten, idet Stænglens Grund er dræbt.

ERNST GRAM.

FRUGTTRÆER.

Æble- og Pæreskurv (*Venturia inaequalis* og *pirina*) optræder de fleste Steder ret mildt, dog meldes om stærke Angreb af Pæreskurv fra Salling og Bornholm, sidstnævnte Sted især paa Skuddene (C. J. Hansen, A. Andersen Kjær). Ved Købelev er der en Del Angreb af Æbleskurv især paa Bladene af Mølleskov og Bellefleur trods Sprøjtning med Bordeauxvædske baade før og efter Blomstringen. Der synes at være udført temmelig megen Sommersprøjtning og med god Bekæmpelse af Skurven, men ikke uden Sprøjteskade. Ved Buddinge har Æblerne paa flere Sorter sprukken Hud paa Ydersiden, hvor Træerne kun er sprøjtet før Blomstringen.

Hagelskudsyge paa Blomme er mange Steder ret alvorlig.

Sukkerroe angrebet af Bedeskimmel (*Peronospora Schachtii*). Smitten er kommet fra Frøroer ved Siden af 1. Aars Roerne.

Angreb af Hjerteforraadelse (*Phoma betae*) i Fodersukkerroer. Jorden er overkalket (Reaktionstal 8,2) og Juli—August har været meget tørre. Til højre en sund Plet (Reaktionstal 7,6).

Fodersukkerroe, angrebet af Hjerteforraadnelse (*Phoma betae*).

Fodersukkerroer fra hosstaaende Mark, den ene Plante har dannet nye Bladrosetter.

FRUGTBUSKE.

I Fjends Herred findes Reversion paa Ribsbuske, som er kraftige, men i flere Aar næsten ingen Frugter har baaret (C. J. Hansen).

I Salling findes spredte Angreb af Ribsrust (*Puccinia ribis*) (C. J. Hansen).

Paa Lolland og Falster synes Filtrust (*Cronartium ribicola*) at være stærkt tiltagende, der er ikke fundet Fyr i flere Kilometers Afstand fra de forskellige Lokalteter, hvor Angreb er konstateret i Aar. I Fjor fandtes Angrebet ikke de paagældende Steder.

Fra mange Lokalteter meldes, at nu er Angrebet af Skivesvamp (*Gloeosporium ribis*) begyndt at optræde alvorligt paa Frugtbuskene. Ved Tystofte og Aalborg er Angrebet alvorligt paa Stikkelsbær, medens Ribs og Solbær kun er ubetydeligt angrebet (A. Feilberg, O. Hein). Paa Lolland og Falster er Angrebet værre paa Ribs og Solbær end paa Stikkelsbær (G. Jensen). Fra Salling og Fjends Herred meldes, at Angrebet er værst paa Solbær, det er især slemt paa tør Sandjord (C. J. Hansen).

Ved Hornum er saa godt som alle Ribs-, Stikkelsbær- og Solbærsorter angrebet. For Ribsenes Vedkommende er det de Former, der staar den almindelig dyrkede Sort, Rød spansk nær, der er mest modstandsdygtige (H. Sørensen).

KØKKENURTER.

Ved Aalborg er der ondartede Angreb af Bønnesyge (*Colletotrichum lindemuthianum*) overalt paa Voksbønner (O. Hein), ellers synes denne Sygdom at optræde ret godartet i Aar.

Selleri-Bladpletsyge (*Septoria apii*) er ved Aalborg ret ondartet mange Steder paa Non plus ultra, hvorimod andre Sorter synes mere modstandsdygtige.

ANNA WEBER.

KORN.

Havreaal (*Heterodera schachtii*). Om et Angreb i Sejrhavre (efter Byg) skrives fra Ejby (H. Hansen).

Halmhvepsen (*Cephus pygmaeus*) konstateredes i Hvede fra Odense (Laigaard Nielsen).

Kornlusen (*Aphis granaria*) forekommer almindeligt. Hvedeaksene er ofte tæt besat med Lus.

Fugle (*Passer domesticus* og *montanus*). En Gaardejer ved Dragør regner med et Tab paa 15 Td. Havre og Byg.

RUNKELROER, SUKKERROER o. a. BEDER.

Bedelus (*Aphis papaveris*) er kraftigt paa Færde i Aar. Fra Næsgaard skrives: Næsten 100 % af Bederne er angrebet og et stort Tal af Planterne staar nu med saa sammenrullede Blade, at de kun vil kunne præstere helt smaa Roer (P. N. Gaardmand). Paa Eskildstrup var der trods gentagne Sprøjtninger med Nikotin meget stærke Angreb (muligvis har man tilsat for lidt Sæbe). Fra Tystofte meldes: Bladlus er meget udbredt paa 1. Aars Roerne og Skaden, de forvolder, er pletvis meget betydelig. I Frømarkerne har Lusene været holdt nede med Tobaksekstrakt (H. Bagge).

Bedefluen (*Pegomya hyoscyami*). Nye Angreb forekommer hyppigt. Fra Strueregnen meldes: I Dagene omkring 15.—20. August satte anden Generations Angreb ind, pletvis meget ondartet. Angrebsstyrken nu og ved første Angreb falder ikke helt sammen, dog synes det, som om Arealer, der gik fri for første Angreb, ogsaa er fri nu (J. S. Fruergaard). Bladene er mange Steder svedne i Kanten paa Grund af første Generations Angreb.

KAALROER, TURNIPS og KAAL.

Kaalorme (*Pieris-Arterne*). Kaalsommerfuglene har sværmet i betydeligt Antal mange Steder, dog har Larverne endnu ikke gjort megen Skade. Kun fra faa Egne meldes om nævneværdig Beskadigelse.

Kaalmøl (*Plutella cruciferarum*). I Almindelighed er Angrebene ikke slemme. Kun fra Maribo skrives, at Larverne arbejder for fuld Kraft (G. Jensen).

Krusesygegalmyggen (*Contarinia nasturtii*). Fra adskillige Egne er indløbet Beretning om ret stærke Angreb i Kaalroemarkerne. Fra Næsgaard skrives: Det er praktisk talt umuligt i vor ca. 25 Td. Ld. store Kaalroemark at finde en Plante, som ikke er noget angrebet af Krusesyge, og mange Planter er stærkt medtagne, ligesom der ogsaa hist og her ses begyndende Angreb af Følgesygdommen: Hjerteforraadnelse (N. P. Gaardmand). Fra Røde Kro meldes: I saa at sige alle Kaalroemark heromkring findes Krusesyge. Hjerteforraadnelse er endnu ikke iagttaget (L. Ravn). Paa Samsø forekommer ondartede Angreb (P. Riis Vestergaard). Ogsaa fra Pjedsted (M. Olsen), Kolding (T. Pedersen) og Vejle (Chr. Esbensen) berettes om Angreb af Betydning. Paa Sjælland er Sygdommen almindelig, dog synes den foreløbig at være noget mere godartet. I flere Indberetninger hævdes det, at Wilhelmsburger fortrinsvis er angrebet. Om stærke Angreb i Kaal (særlig Blomkaal) meldes fra Lolland-Falster (G. Jensen).

Kaalgalmyggen (*Dasyneura brassicae*). Larverne forekommer i stort Antal i Skulperne ved Lyngby o. a. Steder.

Kaallusen (*Siphocoryne brassicae*) er ret udbredt i Kaalroerne.

KARTOFLER.

Kartoffeljordloppen (*Psylliodes affinis*), der for første Gang har gjort sig bemærket i Aar forekommer stadig talrigt paa Nakskovegnen. Skaden paa Kartofflerne er ikke stor. Det er de fuldt udviklede Blade, der angribes. Sort Natskygge ødelægges næsten helt af Angrebet (G. Jensen).

BÆLGPLANTER.

Kløveraal (*Tylenchus dipsaci*). Om Angreb i Rødkløver meldes fra Ringsted (O. Pinholt). Fra Holstebroegnen skrives, at Hvidkløveren i mange Marker (ofte vedvarende Græs) er angrebet. I en Mark døde Hvidkløveren pletvis bort (P. Overgaard).

Lucerneaal (*Tylenchus dipsaci*). Ved Viborg er en Mark saa stærkt angrebet, at den er tjenlig til Ompløjning (P. Aidt).

Spidsmus-Snudebillen (*Apion apricans*) er almindelig i Rødkløver. Fra Sengeløse meldes om et Angreb i Hvidkløver af en *Apion*-Art, der ikke er bestemt. Her drejer det sig om Imago-Gnav paa Bladene (M. Greve).

KØKKENURTER.

Porremøl (*Acrolepis assectella*). Fra flere Egne meldes om stærke Angreb. Paa Lolland-Falster er ofte 75—100 % af Planterne ødelagt. 3—4 Gange Nedsikring til Jorden har ikke hjulpet (G. Jensen).

Selleri-Minerfluen (*Acidia heraclei*). Stærkt Angreb ved Skive (C. J. Hansen) og paa Falster. Her saas Spurveene at gaa Rækkerne igennem og tage Larverne. Bekæmpelse anses for overflødig (G. Jensen).

Tæger (*Lygus Kalmi*) sugede paa Selleritoppe (K. Balle).

FRUGTBUSKE.

Bladlusen (*Schizoneura ulmi*) fandtes i Salling paa Rødderne af Ribsbuske, der samtidig led af Bladrandsyge (C. J. Hansen).

FRUGTTÆER.

Rødt Spind (*Paratetranychus pilosus*). Mange Steder staar Frugttræerne med bronzefarvede Blade som Følge af de stærke Angreb. Ofte er Miderne dog taget stærkt af i Antal og nogle Steder er de næsten forsvundet. Andre Steder er Angrebet i sidste Halvdel af August stærkt tiltagende, ved Gisselsfeld saaledes paa Filippa og Ribston (H. Wegede).

Bladlus (*Aphididae*). Frugttræerne er i Aar usædvanlig stærkt angrebet af Lus, og gentagne Sprøjtninger har været nødvendige. Naturlige Fjender synes nu mange Steder at have standset Angrebene.

Solsort (*Turdus merula*). Fra Varde skrives: I Landboforeningernes Forevisningshave her findes en Række ret rigtbærende Kirsebærtræer, men ingen Bær faar Lov til at blive modne, da de forinden ædes af Fuglene (A. Pedersen).

PRYDPLANTER.

Netuglen (*Nænia typica*) beskadigede Chrysanthemumblade ved Ollerup (H. Markvardsen).

Bladhvepselarver (*Nematus septentrionalis*) aad Bladene paa Rødel ved Nakskov (G. Jensen).

Rosenboreren (*Ardis bipunctata*) fandtes ved Nykøbing Sj. (H. Hansen).

Chrysanthemumaal (*Aphelenchus Ritzema Bosi*) begyndte at gøre sig bemærket.

Bøgeblade indsendtes fra Gaardbogaard. Der fandtes Galler af Galmyg (*Cecidomyia fagi*) samt Gnav af Bøgeloppen (*Orchestes fagi*).

PROSPER BOVIEN.
